

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Helena Sarna, Wiesława Markowska
Przedmiot:	Historia sztuki
Temat zajęć:	Jan Matejko – reprezentant nurtu historyzmu w malarstwie polskim (cz. 2). Chwile triumfu I chwała w dziełach artysty
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Omówienie twórczości Jana Matejko.
Kształtowane kompetencje kluczowe:	Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006, Kompetencje kluczowe: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym; 5) umiejętność uczenia się; 8) świadomość i ekspresja kulturalna.
Podstawa programowa:	II. Zapoznanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń: 12. wskazuje w dziele sztuki symbol i alegorię, potrafi wytłumaczyć ich znaczenie; 13. dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych: c) w malarstwie i grafice: kompozycji, koloru, sposobów ukazania iluzji przestrzeni, kształtowania formy przez światło, w dziełach figuratywnych stopnia oddania rzeczywistości lub jej deformacji; 14. wskazuje środki stylistyczne i środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem, środowiskiem artystycznym lub autorem; 15. rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne; 18. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat dzieł sztuki. 2. wskazuje twórców najbardziej reprezentatywnych dzieł; 3. umiejscawia dzieła w czasie (wskazuje stulecie powstania dzieł sztuki dawnej, a w przypadku dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej datuje je z dokładnością do połowy wieku), w nielicznych przypadkach, dotyczących sztuki nowoczesnej i współczesnej, zna daty powstania dzieł lub datuje je z dokładnością jednej dekady; 5. wymienia podstawowe gatunki w dziełach sztuk plastycznych, m.in. portret (w tym autoportret, portret psychologiczny i oficjalny), pejzaż (w tym: weduta, marina, pejzaż ze sztafażem), sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna (w tym batalistyczna), martwa natura, akt;

	<p>9. identyfikuje najbardziej reprezentatywne i najsłynniejsze dzieła na podstawie charakterystycznych środków warsztatowych i formalnych oraz przyporządkowuje je właściwym autorom;</p> <p>III. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:</p> <p>3. sytuuje twórczość artystów powszechnie uznawanych za najwybitniejszych w czasie, w którym tworzyli (z dokładnością do jednego wieku, a w przypadku twórców sztuki nowoczesnej i współczesnej – z dokładnością do połowy wieku) oraz we właściwym środowisku artystycznym;</p> <p>5. na podstawie przedłożonych do analizy przykładów dzieł formułuje ogólne cechy twórczości następujących twórców: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck, Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Piero della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean François Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarely, Alberto Giacometti, Constantin Brancusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright, oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Wit Stwosz, Bartłomiej Berrecci, Tylman z Gameren, Dominik Merlini, Bernardo Belotto, Marceli Bacciarelli, Piotr Aigner, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy „a.r.”, Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski,</p>
--	---

	<p>Alina Szapocznikow, Władysław Hasior, Roman Opałka, Magdalena Abakanowicz);</p> <p>8. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów.</p> <p>IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń:</p> <p>2. zna terminologię związaną z opisem formy i treści dzieła malarskiego, rzeźbiarskiego i graficznego, w tym m.in. nazwy formuł ikonograficznych, słownictwo niezbędne do opisu kompozycji, kolorystyki, relacji przestrzennych i faktury dzieła;</p> <p>6. właściwie stosuje terminy dotyczące opisu treści i formy dzieł sztuk plastycznych;</p> <p>V. Zapoznanie ze zbiorami najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki na świecie i w Polsce, a także z funkcją mecenatu artystycznego oraz jego wpływem na kształt dzieła sztuki. Uczeń:</p> <p>3. łączy dzieło z muzeum lub miejscem (kościół, pałace, galerie), w którym się ono znajduje.</p>
Cele (szczegółowe) operacyjne:	<p>Uczeń nauczy się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określać charakter twórczości Matejki; - rozpoznawać tematy historyczne w dziełach malarza; - rozpoznawać postacie historyczne; - wskazywać rolę malarstwa historycznego.
Metody/techniki kształcenia:	<ul style="list-style-type: none"> - pokaz - opis - dyskusja - ćwiczenia - obserwacja
Formy organizacji pracy:	<p>Praca grupowa</p> <p>Praca zbiorowa</p> <p>Praca indywidualna ucznia</p>
PRZEBIEG LEKCJI	
Faza wprowadzająca:	
<p>Nauczyciel przedstawia temat lekcji i omawia główne jej cele.</p> <p>Następnie, pyta uczniów, jakie były przyczyny powstania dzieł historycznych Jana Matejki będących rozrachunkiem z narodową przeszłością Polski?</p>	
Faza realizacyjna:	

Nauczyciel omawia wielkość Polski w malarstwie historycznym Jana Matejki.

Uczniowie zapoznają się i analizują dzieła sztuki Jana Matejki:

- „Unia Lubelska”,
- „Hołd pruski”,
- „Konstytucja 3 Maja 1791 roku”.

Nauczyciel omawia dzieła Jana Matejki, które ukazują chwile triumfu. Nauczyciel prosi uczniów, aby zapoznali się z tekstem na niebieskim bloczku. Uczniowie łączą się w grupy, każda grupa ma za zadanie przeanalizować dzieła „Kościuszko pod Racławicami” i „Bitwa pod Grunwaldem”. Uczniowie na forum klasy odczytują analizy.

Każdy uczeń indywidualnie zapoznaje się z prezentacją pt. „Monumentalne dzieło mistrza Matejki – Bitwa pod Grunwaldem”.

Uczniowie w celu utrwalenia wiedzy rozwiązują zadania od 1 do 7.

Faza podsumowująca:

Uczniowie w celu podsumowania lekcji wykonują polecenie 2: Po przeczytaniu tekstu oraz sięgnięciu po opinie na temat recepcji dzieł, wskaż przyczyny krytyki i uznania dla Bitwy pod Grunwaldem.

Praca domowa:

Polecenie 1:

Zapoznaj się ze stereoskopową wersją obrazu Matejki zrealizowaną w technologii 3D na 600. lecie Bitwy pod Grunwaldem w 2010, wykonaną przez zespół grafików z firmy Platige Image pod artystycznym nadzorem Rafała Kidzińskiego oraz Tomasza Bagińskiego. Jakie znaczenie dla odbioru dzieła ma interpretacja twórców filmu?